

Nr 296

Av herr Stefanson m. fl., om anslag till statens institut för hantverk och industri för viss företagarutbildning.

(Lika lydande med motion nr 565 i Andra kammaren)

Statens institut för hantverk och industri har såsom huvuduppgift att främja yrkesskickligheten och lönsamheten inom hantverk och industri.

Denna arbetsuppgift utför institutet dels genom rådgivnings-, provnings- och teknisk undersökningsverksamhet, dels genom en mycket omfattande kursverksamhet inom en mångfald yrken och fack. Av särskild betydelse har institutets kursverksamhet alltsedan dess tillblivelse varit för den mindre och medelstora företagsamheten inom hantverk och industri. I denna verksamhet har institutet sig ålagt att intimt samarbeta med förekommande yrkes- och branschorganisationer m. fl. Under den tid av över 25 år, som institutet varit verksamt i statlig regi, har dess verksamhet mycket starkt expanderat, särskilt under de senaste tio åren. Institutet har därigenom förvärvat en mycket stor erfarenhet av teknisk och ekonomisk kursverksamhet inom hantverk samt mindre och medelstor industri. Såväl administrativt som undervisningstekniskt har institutet kunnat bygga upp en smidig och på alla sätt ändamålsenlig organisation. Enär kursundervisningen på grund av sin omfattning och specialisering inom en mängd yrken, fack- och ämnesområden m. m. i hög grad är beroende av förekomsten av en på olika specialiteter inriktad lärar- och föreläsarstab, har det varit av särskilt värde, att institutet genom sina kontakter med näringsliv, tekniska och ekonomiska institutioner, branschorganisationer etc. kunnat bygga upp en stor och specialiserad lärarkår. Institutets lärare och föreläsare hämtas sålunda till övervägande antal från näringslivets och vetenskapens olika fält. Av särskilt värde har också varit de goda kontakterna med lokalt näringsliv främst genom yrkes- och branschföreningar, företagare, företagareföreningar m. fl. och möjligheterna att kunna förmedla önskemål om kurser, upplagda efter det lokala näringslivets behov. Av betydelse i detta avseende har varit att institutet under de senaste åren kunnat utveckla sin filialkontorsverksamhet med numera fast organiserade filialkontor i Malmö, Luleå, Göteborg och Härnösand. Kurserna i landsorten har också starkt ökat i antal. Under budgetåret 1964/65 anordnades sålunda 252 olika kurser i landsorten till stor del genom nämnda filialkontors försorg.

Det kan därför icke anses vara någon tillfällighet, att institutets resur-

ser kommit att utnyttjas beträffande kursverksamhet i speciellt arbetsmarknadspolitiskt syfte inom den mindre företagssektorn. Intresserade parter har därvid förutom institutet och arbetsmarknadsstyrelsen varit Sveriges hantverks- och industriorganisation, Svenska arbetsgivareföreningen samt berörda företagareföreningar och länsarbetsnämnder. Intressenterna har sålunda under budgetåret 1964/65 i samarbete med och genom institutet anordnat ett flertal kurser för företagsledare och likställda i sysselsättningsvaga områden i landet. Syftet med verksamheten, som under budgetåret 1964/65 varit av mera försöksbetonad karaktär, men som under innevarande budgetår kunnat genomföras i mera stabiliserade arbetsformer, har i första hand varit att stimulera företagarnas intresse för de problem av ekonomisk, teknisk, administrativ och arbetsledningspsykologisk natur, som sammanhänger med ett företags start, successiva utveckling, inriktning på produktval och försäljningsmetoder. Kurserna har delvis bedrivits genom utförandet av ett s. k. företagsspel, som genom praktiskt åskådliggörande visat ett företags utveckling från grunden med företagsledaren ställd i centrum. De erfarenheter, som därvid vunnits, har därefter gjort det möjligt att bibringa kursdeltagarna ytterligare kunskaper genom lärokurser inom företagsekonomiens och företagsledningens olika fält. Det har i kursundervisningen ansetts särskilt önskvärt att kurserna också lämnat en orientering om de möjligheter, som företagareföreningar, banker, myndigheter och andra institutioner erbjuder till service och rådgivning. Samarbetet med respektive läns företagareförening, hantverks- och industridistrikt och länsarbetsnämnd har härvid varit av särskilt värde. De hittills anordnade kurserna har icke enbart riktat sig till nu aktivt fungerande företagsledare utan även till sådana personer, som visat intresse för och ansetts ha förutsättningar för att etablera och leda ett företag. Avsikten har sålunda varit att kurserna i olika avseenden skulle verka i syfte att stimulera till företagsamhet i sysselsättningssvaga områden. Det har ansetts att de jämförelsevis ringa kostnaderna för dessa speciella kurser i företagsledning är minst lika motiverade som andra lokaliseringpolitiska stödåtgärder.

Med hänsyn till syftemålet med kurserna har samtliga kostnader för dessa, inklusive deltagarnas kost och logi, bestritts av medel, som arbetsmarknadsstyrelsen ställt till förfogande.

Kurslängden är för närvarande 4 veckor, uppdelad på 2-veckorsperioder. Under första perioden lägges tyngdpunkten på ämnen av intresse vid startandet av ett företag samt ekonomiska ämnen (bokföring, kalkylation, kostnads- och lönsamhetskontroll m. m.). Under den andra delen av kursen inlägges repetitioner och påbyggnader på ovan nämnda ämnen samt vissa andra företagsekonomiska ämnen (produktionsplanering, marknadsföring, företagsadministration m. m.).

Under budgetåret 1964/65 anordnades fullständiga kurser i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. Därjämte anordnades en första två-

veckors kurs i Västerbottens, Kopparbergs och Kalmar län. Tidigare har dessutom en försökskurs på en vecka anordnats i Norrbottens län. Innevarande budgetår kommer kurser att anordnas i ungefär samma omfattning.

Det må tilläggas att genom den kursverksamhet varom fråga är, många av de behov tillgodosetts, som omnämns i motionerna 1964: I: 474, II: 601 och 1965: I: 588 samt II: 708. Innebörden av allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 50 över sistnämnda motioner utgör, liksom Svenska arbetsgivareföreningens och arbetsmarknadsstyrelsens remissutlåtande, ett positivt svar beträffande företagsledarutbildningens betydelse. Nämnda myndighet och Sveriges hantverks- och industriorganisation ansluter i sina yttranden år 1964 till statsutskottet också till att den genom motionerna detta år aktualiserade utbildningen av företagsledare bör ske efter de linjer, som följts av statens institut för hantverk och industri. Verksamheten har byggt på ingående diskussion och planering mellan de berörda intressenterna. Arbetsmarknadsstyrelsens och statens instituts för hantverk och industri principiella uppfattning är också återgivna i SU 1964: 171. Samtliga intressenter av ifrågakurser kursverksamhet för företagsledare har varit av den uppfattningen att ifrågakurser lämpligast borde direkt anordnas av statens institut för hantverk och industri efter den plan och med det innehåll, som en gemensam kursnämnd för hantverksinstitutet, arbetsmarknadsstyrelsen, SAF och SHIO godkänt.

Det kan sålunda icke råda något tvivel om att ifrågakurser kursverksamhet täcker ett bestående behov, om den kommer att kunna bedrivas i permanent form, även om kursinnehållet kan komma att ändras och omdisponeras på grund av de erfarenheter, som man successivt gör.

På i huvudsak ovannämnda grunder hade statens institut för hantverk och industri i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen i sina riksdagspetitioner yrkat ett särskilt anslag för bedrivande av viss företagartutbildning med 150 000 kronor, avsett att täcka kostnaderna för ovannämnda utbildning.

Det begärda anslaget har icke upptagits i årets statsverksproposition. Riksrevisionsverket har i särskilt utlåtande uttalat, att med hänsyn till att det alltjämt är fråga om försöksverksamhet, arbetsmarknadsstyrelsen liksom hittills bör svara för kostnaderna för viss företagartutbildning. Uttalandet har icke föranlett något yttrande från departementschefens sida.

Med hänsyn till vad som ovan anförts är vi liksom institutet av den uppfattningen, att den omförmälda företagsledarutbildningen är en för institutet permanent arbetsuppgift, som fyller ett stort behov och som, om den ytterligare utvecklas, vilket är att förvänta genom de dispositioner som redan vidtagits, också tjänar ett lokaliseringsspolitiskt ändamål. Med hänsyn till effektivitets- och planeringsskäl och institutets ovan beskrivna speciella resurser för verksamheten bör institutet också förfoga över egna medel för densamma. Detta bör kunna ske utan att ny utgift inom statsbudgeten på-

kallas, på så sätt att det till arbetsmarknadsstyrelsen anvisade anslaget: Omskolning m. m. (XI: C: 13) minskas med 150 000 kronor och att i stället statens institut för hantverk och industri anvisas yrkat anslag med likalydande belopp. Åtgärden kan icke vara till något förfång för arbetsmarknadsstyrelsens verksamhet. Denna har ju också själv i ett remissyttrande tillstyrkt omföringen. Arbetsmarknadsstyrelsen bör givetvis liksom tidigare vara representerad i kursnämnd och i övrigt äga följa verksamheten. Kursdeltagarna bör också såsom tidigare uttagas i samråd med bl. a. vederbörande länsarbetsnämnd.

Med åberopande av vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte till statens institut för hantverk och industri för budgetåret 1966/67 anvisa ett reservationsanslag om 150 000 kronor, avsett för viss företagartutbildning inom sysselsättningsvaga områden i riket, och att i samband härmed det anslag som till arbetsmarknadsstyrelsen föreslås för omskolning m. m. minskas med ovannämnda belopp.

Stockholm den 26 januari 1966

Stig Stefanson

Gunnar Wallmark

Eric Carlsson

Erik F. Petersson